

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)
विद्यार्थी विकास मंडळ
गणेशखिड, पुणे - ४११ ००७.

डॉ. संतोष परचुरे
संचालक

संदर्भ क्र. विविम/२०२२-२३/१७०

दिनांक : १६/११/२०२२

प्रति,

मा. प्राचार्य/संचालक/विभागप्रमुख

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्नित

सर्व महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त परिसंस्था,

विद्यापीठ परिसरातील संबंधित शैक्षणिक विभाग, पुणे.

विषय : 'भारत-लोकशाहीची जननी' या संकल्पनेवर आधारित २६ नोव्हेंबर हा दिवस भारतीय संविधान दिन साजरा करणेबाबत.

संदर्भ : D.O. No.2-99/2022 (CPP-II) दिनांक १५ नोव्हेंबर २०२२ चे पत्र.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय पत्रान्वये आपणास कळविण्यात येते की, शासनाच्या निर्देशानुसार भारतीय संविधान स्विकारल्याच्या स्मरणार्थ दरवर्षी २६ नोव्हेंबर हा दिवस भारतीय संविधान दिन म्हणून साजरा केला जातो. सर्वसमावेशकता आणि विविधतेच्या बळावर भारतीय लोकशाही आपल्या ७५ व्या वर्षात पुढे जात आहे. भारताच्या लोकशाही परंपरांवर भर देणारे पुरावे वैदिक काळापासूनच आपणांस ज्ञात आहेत. या दिनानिमित्त विविध व्याख्यानांचे आयोजन करणे तसेच याबाबत खालील उपक्रम राबविण्यासंबंधी शासनामार्फत सूचित केले आहे.

१. कार्यालयात/संस्थेत सकाळच्या वेळी संविधानाच्या प्रस्तावनेचे वाचन करणे. (पत्रासोबत इंग्रजी आणि हिंदी भाषेतील प्रस्तावनेचा मजकूर जोडलेला आहे.)
२. कार्यालयात/संस्थेत संविधानातील मूलभूत कर्तव्यांचे वाचन करणे.
३. मूलभूत कर्तव्यांच्या महत्वावर प्रत्येक शैक्षणिक संस्थेत व्याख्यान आयोजित करणे.
४. कार्यालयात तसेच संस्थेच्या सूचना फलकावर मूलभूत कर्तव्ये चिकटविणे.

या संबंधीचे सविस्तर पत्र, आपल्या माहितीसाठी व उचित कार्यवाहीसाठी सोबत जोडले आहे. शासनाच्या निर्देशानुसार आपण आपल्या महाविद्यालय/परिसंस्था/विभागात सदर उपक्रमाचे आयोजन करण्याबाबत आपल्या स्तरावर योग्य ती कार्यवाही करावी, कळावे हि विनंती.

सोबत : वरीलप्रमाणे

डॉ. संतोष परचुरे
संचालक,
विद्यार्थी विकास मंडळ

प्रो. रजनीश जैन
सचिव

Prof. Rajnish Jain
Secretary

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission

(शिक्षा मंत्रालय, भारत सरकार)
(Ministry of Education, Govt. of India)

बहादुरशाह जफ़र मार्ग, नई दिल्ली-110002
Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi-110002

Ph.: 011-23236288/23239337

Fax : 011-2323 8858

E-mail : secy.ugc@nic.in

D.O.No.2-99/2022 (CPP-II)

November, 2022

15 NOV 2022

Subject: Celebration of Constitution Day of India on 26th November on the theme
“India: The Mother of Democracy”

Respected Madam/Sir,

As you are aware, Constitution Day, also known as Samvidhan Divas is celebrated in India on 26th November every year to commemorate the adoption of the Constitution of India. The Indian democracy marching ahead in its 75th year, on the strengths of inclusiveness and diversity, is not only the world's largest democracy but also the mother of democracy. There are ample pieces of evidence, right from the Vedic period, that emphasizes the democratic traditions of India. It has been, therefore, decided that this year's Constitution Day may be celebrated by organizing lectures on the theme “India: The Mother of Democracy”, in addition to the activities given below. A concept note on “Bharat: Loktantra Ki Janani (India: The Mother of Democracy)” is enclosed herewith.

1. Reading out the Preamble to the Constitution during a Morning Assembly. **(The text of the preamble in English and Hindi is attached with the letter).**
2. Reading out the Fundamental Duties **(attached)** in the Constitution during a Morning Assembly.
3. One lecture in every educational institution on the importance of Fundamental Duties.
4. Pasting of Fundamental Duties on the Notice Board of the Institution.

The higher educational institutions and their affiliated colleges/ institutions are requested to kindly ensure that these activities are undertaken to celebrate Constitution Day on **26th November, 2022** with enthusiasm and fervour.

With kind regards,

Yours sincerely,

(Rajnish Jain)

To
The Vice-Chancellors of all Universities
The Principals of all Colleges/Institutes

Fundamental Duties of Indian Citizens

To abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem

To cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom

To uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;

To defend the country and render national service when called upon to do so

To promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practices derogatory to the dignity of women

To value and preserve the rich heritage of our composite culture

To protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wildlife and to have compassion for living creatures

To develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform

To safeguard public property and to abjure violence

To strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement

THE CONSTITUTION OF INDIA

PREAMBLE

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a ³[SOVEREIGN SOCIALIST SECULAR DEMOCRATIC REPUBLIC and to secure to all its citizens:

JUSTICE, social, economic and political;

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship;

EQUALITY of status and of opportunity;

and to promote among them all

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the ⁴[unity and integrity of the Nation;

IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY this twenty-sixth day of November, 1949, do HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO OURSELVES THIS CONSTITUTION.

---

³ Subs. by the Constitution (Forty-second Amendment) Act, 1976, s. 2, for "SOVEREIGN DEMOCRATIC REPUBLIC" (w.e.f. 3-1-1977).

⁴ Subs. by s. 2., ibid., for "unity of the Nation" (w.e.f. 3-1-1977).

भारत का संविधान

उद्देशिका

हम, भारत के लोग, भारत को एक ¹[संपूर्ण प्रभुत्व-संपन्न समाजवादी पंथनिरपेक्ष लोकतंत्रात्मक गणराज्य] बनाने के लिए, तथा उसके समस्त नागरिकों को :

सामाजिक, आर्थिक और राजनैतिक न्याय,
विचार, अभिव्यक्ति, विश्वास, धर्म

और उपासना की स्वतंत्रता,
प्रतिष्ठा और अवसर की समता

प्राप्त कराने के लिए,
तथा उन सब में

व्यक्ति की गरिमा और ²[राष्ट्र की एकता
और अखंडता] सुनिश्चित करने वाली बंधुता

बढ़ाने के लिए

दृढसंकल्प होकर अपनी इस संविधान सभा में आज तारीख
26 नवम्बर, 1949 ई० (मिति मार्गशीर्ष शुक्ला सप्तमी, संवत् दो
हजार छह विक्रमी) को एतद्वारा इस संविधान को अंगीकृत,
अधिनियमित और आत्मार्पित करते हैं ।

¹ संविधान (बयालीसवां संशोधन) अधिनियम, 1976 की धारा 2 द्वारा (3-1-1977 से) “प्रभुत्व-संपन्न लोकतंत्रात्मक गणराज्य” के स्थान पर प्रतिस्थापित ।

² संविधान (बयालीसवां संशोधन) अधिनियम, 1976 की धारा 2 द्वारा (3-1-1977 से) “राष्ट्र की एकता” के स्थान पर प्रतिस्थापित ।